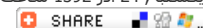

اندیشکده آلمانی: راه حل نهایی مناقشه هسته‌ای ایران چیست؟

یکشنبه 24 آذر 1392 ساعت 12:04 عنوان برتر صفحه اصلی

اخبار مهم

رؤسای سابق سازمان سیا و MI5 به اندیشکده انگلیسی «روسی» پیوستند

منابع دیگر

۷ درسی که آمریکا باید از بحران شیمیایی سوریه بیاموزد
سوریه آنقدرها هم که فکر می کنید مهم نیست
توانایی تیم روحانی در بهبود نگرش جهان به ایران
ادعای آلبرایت در مورد اشتباه در اظهارات صالحی
چگونه به بن بست رابطه با ایران پایان دهیم؟
سرنوشت تحریم های جدید با روی کار آمدن روحانی
پیام مردم ایران به روایت خاویر سولانا
چشمداشت های آمریکا از کنفرانس «ژنو ۳»
دلیل محبوبیت ایران در حوزه آسیا - پاسیفیک
تحلیل رویکرد آمریکا در قبال فعالیت های هسته ای ایران
المانیتور: آیا هاشمی اقتصاد ایران را نجات می دهد؟
المانیتور بررسی کرد: سعید جلیلی از نگاه غرب
انتقاد «جان بولتون» از سیاست خارجی دولت آمریکا
بدگویی واشنگتن از ایران و سکوت مقابل تسلیحات دوستان
ریچارد هاس: با تحریم ایران مخالفم
انتقاد از سیاست ها و تصمیم گیری های دولت های آمریکا
بحران یورو و چشم انداز اقتصادی اتحادیه اروپا

جستجو جستجو...

اشراف: یک راه حل بلندمدت برای معضل هسته‌ای ایران می‌تواند راه را برای تعامل سازنده با ایران در منطقه و همکاری برای تحقق بخشیدن به ایده «خاورمیانه عاری از هرگونه سلاح کشتار جمعی» هموار سازد. این فرصت نباید از دست برود.

به گزارش **اشراف**، اندیشکده آلمانی «بنیاد کوربر» در مقاله‌ای به قلم «سید حسین موسویان» به بررسی راهکارهای حل مناقشه هسته‌ای ایران پرداخت. سید حسین موسویان دیپلمات و مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای سابق ایرانی است. وی هم‌اکنون در دانشگاه پرینستون به عنوان پژوهشگر فعالیت می‌کند. موسویان در دولت هاشمی رفسنجانی سفیر ایران در آلمان و در دولت خاتمی معاون دبیر شورای عالی امنیت ملی (حسن روحانی) و عضو هیئت مذاکرات هسته‌ای ایران بود. آخرین کتاب او، «بحران هسته‌ای ایران: یک خاطره»، توسط بنیاد صلح بین‌الملل «کارنگی» منتشر شد.

سایت خبری تحلیلی **اشراف** بدون تأیید صحت محتوا و ادعاهای مطرح شده در این گزارش، ترجمه آن را صرفاً جهت اطلاع مخاطبان و تصمیم‌گیران عرصه سیاسی کشور از رویکردها و دیدگاه‌های اندیشکده‌های غربی منتشر می‌کند و دیدگاه‌ها، ادعاها و القانات این گزارش‌ها هرگز مورد تأیید اشراف نمی‌باشد.

■ بحران هسته‌ای ایران، مهمترین اولویت غرب در دهه گذشته ■

برنامه هسته‌ای ایران اولویت اول دولت‌های غربی در دهه گذشته بوده است. از سال 2006 نظام ظالمانه تحریم‌ها شکل گرفت. در 24 نوامبر 2013، اعضای ثابت شورای امنیت سازمان ملل به همراه آلمان (گروه 5+1) از تکرار اشتباهات گذشته پرهیز کرده و از طریق مذاکره واقعی و صادقانه به مهم‌ترین توافق در پرونده هسته‌ای ایران

رسیدند. بر اساس این توافق ایران غنی‌سازی اورانیوم بیش از ۵ درصد را متوقف کرده، ذخایر اورانیوم خود را محدود کرده و امکان دسترسی بیشتر به تأسیسات اتمی خود را برای بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) فراهم می‌کند. علاوه بر این، ایران از انجام فعالیت‌های بازفرآوری اجتناب کرده و توسعه بیشتر تأسیسات آب‌سنگین اراک را متوقف می‌کند. در عوض، 5+1 تحریم‌های جدیدی را تصویب نکرده و تحریم‌های محدودی را نیز برمی‌دارد. علیرغم این پیشرفت تاریخی، این سؤال باقی می‌ماند که آیا ایران و شرکای مذاکرات از این فرصت تاریخی برای رسیدن به راه‌حلی جامع و پایدار در شش ماه تا یک سال آینده استفاده خواهند کرد یا خیر.

■ تغییر دولت ایران یکی از عوامل موفقیت مذاکرات بود ■

دلایل پیشرفت در ژنو چه بود؟ چهار عامل را می‌توان دلیل شکل‌گیری توافق اولیه دانست:

- دلایل موفقیت

۱- **معیارهای مذاکرات تغییر کرده است.** انتخابات ریاست‌جمهوری ایران رئیس‌جمهور «روحانی» را به قدرت رساند. رویکرد میانه‌رو و متعادل او در انتصاب مقامات ارشد ایران نیز دیده شد. وزیر امور خارجه، «جواد ظریف» و «علی‌اکبر صالحی»، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، هر دو تحصیلکرده آمریکا هستند. دبیر جدید شورای عالی امنیت ملی، «علی شمخانی»، یک فرمانده میانه‌رو سپاه پاسداران است. همه آنها طرفدار تنش‌زدایی در روابط با آمریکا و عاملان منطقه هستند. در عین حال انتخاب مجدد «باراک اوباما» تضمینی برای موقعیت داخلی او شد و در همین حین وزیر امور خارجه «جان کری» و وزیر دفاع «چاک هگل» روح تازه‌ای را در روند مذاکرات دمیدند.

■ سیاست آمریکا از عدم غنی‌سازی به عدم تولید بمب تغییر یافته است ■

۲- **سیاست آمریکا از «عدم غنی‌سازی» به «عدم تولید بمب هسته‌ای» تغییر کرده است.** بزرگ‌ترین امتیاز اعطا شده به ایران در راستای رسیدن به توافق نوامبر مسئله غنی‌سازی بود. علیرغم این حقیقت که نمایندگان آمریکا با شتاب توضیح دادند که توافق اولیه «حق مسلم» غنی‌سازی تحت معاهده منع گسترش سلاح هسته‌ای را برای ایران به رسمیت نمی‌شناسد، اما متن توافق موقت بیان می‌کند که توافق دائم «شامل برنامه غنی‌سازی معین با معیارهای مورد توافق طرفین» خواهد بود. آمریکا از موضع قبلی خود، ردّ قطعی غنی‌سازی ایران، فاصله گرفته و سعی کرده تضمین کند که ایران به دنبال تولید بمب هسته‌ای نخواهد رفت.

■ مذاکره مستقیم بین ایران و آمریکا راهگشا بوده است ■

۳- **مذاکرات مستقیم بین ایران و آمریکا.** پیشرفت‌های اخیر نشان داده که هر دو طرف به کاهش اختلافات خود تمایل دارند. وزیر خارجه آمریکا، «جان کری» و همکار ایرانی او «جواد ظریف» در مذاکراتی سطح بالا شرکت کرده و روسای جمهور آمریکا و ایران اولین مکالمه تلفنی از 1979 تاکنون را در هفته آخر اکتبر 2013 برقرار کردند. در گذشته، ایران با تمام اعضای 5+1 به جز آمریکا مذاکره می‌کرد. از آنجا که حمایت آمریکا کلید اصلی روند مذاکرات آمریکا است، بهبود روابط راه‌حلی برای این مشکل بوده و به غلبه بر مشکلات این روند کمک می‌کند. بدون مذاکره مستقیم بین ایران و آمریکا دستیابی به توافق موقت ممکن نبود.

■ با تحریم بیشتر نمی‌توان ایران را تسلیم کرد ■

۴- **کاهش اولیه تحریم‌ها.** می‌توان ادعا کرد که غرب در نهایت متوجه شده که تحریم‌های بیشتر به جای توقف برنامه هسته‌ای ایران، موجب افزایش غنی‌سازی شده است. با تحمیل تحریم بر ایران نمی‌توان به نتیجه مطلوب که واداشتن ایران به مذاکره برای رسیدن به توافقی است که این کشور را از رسیدن به فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز بازدارد، دست یافت. تندروهای اسرائیل و آمریکا تلاش‌های خود را تشدید کردند تا از توافق اولیه جلوگیری کنند. آنها مدعی شدند که با توجه به سقوط آزاد اقتصاد ایران، تحریم‌ها باید پابرجا مانده یا حتی تشدید شود، تا ایران با توقف کامل برنامه هسته‌ای خود موافقت کند. اندکی قبل از مذاکرات هسته‌ای نوامبر، ده سناتور آمریکایی -از جمله رئیس کمیته روابط خارجی سنا، «رابرت مندز» و «چارلز شومر» دموکرات و نیز «جان مک کین» و «لیندزی گراهام» جمهوری‌خواه، دو تن از تأثیرگذارترین افراد حزب خود در زمینه سیاست خارجی- نامه‌ای به رئیس‌جمهور «اوباما» امضاء کردند که مجدداً تأکید می‌کرد که «تهدید جدی نظامی» باید بر روی میز بماند و تحریم‌های فعلی باید با جدیت حفظ شود. تمایل به بحث در مورد کاهش تحریم‌ها -حتی به صورت محدود- روند مذاکرات را تغییر داد.

■ پرونده هسته‌ای بیش از حد سیاسی شده است ■

- راه پیش‌رو

توافق ژنو زمینه را برای توافق نهایی آماده می‌کند که می‌تواند برای تمام گروه‌های درگیر مفید باشد. برای یک توافق نهایی موفق باید پنج نکته رعایت شود:

۱- **سیاست‌زدایی پرونده هسته‌ای.** در 2007 و 2011، برآورد اطلاعات ملّی آمریکا تایید کرد که ایران بمب هسته‌ای در اختیار نداشته و شواهدی مبنی بر تسلیحاتی شدن وجود نداشته و مقامات ایران واقعاً تصمیم به ساخت بمب اتمی نگرفته‌اند. بعلاوه، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بیش از 5000 نفر-روز بازرسی از تأسیسات هسته‌ای ایران را در یک دهه صورت داده و به طور مداوم تأکید کرده که شواهدی مبنی بر تولید سلاح وجود ندارد. با توجه به این مسئله، باید تلاش برای استفاده از برنامه هسته‌ای ایران برای تغییر نظام این کشور متوقف شود. واضح است که مسئله هسته‌ای ایران پیش از حد سیاسی شده است. برای رسیدن به راه‌حلی پایدار، تمام طرفین باید این مسئله را سیاست‌زدایی کرده و بر حذف ابهامات فعلی از ذات برنامه هسته‌ای ایران متمرکز شوند.

■ علت شکست مذاکرات قبلی زیاده‌خواهی 5+1 بود ■

۲- **حذف تمام تحریم‌های تحمیلی.** یک عضو سابق هیئت مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران دلیل شکست مذاکرات در دولت «احمدی‌نژاد» را تلاش 5+1 برای واداشتن ایران به قبول مسائل اساسی بدون دادن امتیازات کافی، مثل حذف تحریم‌های اصلی عنوان می‌کند. گروه 5+1 از ایران خواسته بود که برای جلوگیری از «توانمندی گریز»، غنی‌سازی اورانیوم بیست درصد را متوقف کرده و غنی‌سازی پنج درصد را محدود کرده، ذخایر اورانیوم غنی‌شده را محدود ساخته و همچنین محدودیت تأسیسات غنی‌سازی خود، یعنی تعداد و نوع سانتریفیوژها، را نیز بپذیرد. در عوض، 5+1 اصرار داشت که تمام تحریم‌های یک‌جانبه و چندجانبه پابرجا خواهند ماند. این موضع طی مذاکرات اخیر تغییر کرده است. به هر حال، مذاکره‌کنندگان هسته‌ای باید بتوانند بسته‌ای جامع را تعریف کرده و این بسته را با امتیازات متناسب اجرا کنند. در قبال همکاری ایران با قوانین معاهده منع گسترش سلاح هسته‌ای، توافقنامه پادمان، معیارهای شفافیت الزامی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، و قبول «معیارهای عدم گریز»، باید تمام تحریم‌ها برداشته شود.

■ توافق نهایی باید بر اساس ان‌پی‌تی شکل گیرد ■

۳- **توافق نهایی بر اساس معاهده منع گسترش.** علیرغم تعهد طرفین مذاکرات به یافتن توافقی بر اساس معاهده منع گسترش سلاح هسته‌ای، حقیقت آن است که درخواست‌های 5+1 از ایران فراتر از شرایط این معاهده است. یک راه‌حل بادوام و پایدار باید به تبعیض بین ایران و دیگر کشورهای عضو این معاهده پایان دهد. راه‌حل پایدار باید بین الزامات ان‌پی‌تی و درخواست‌های خارج از این چهارچوب تمایز قائل شود. الزامات مبتنی بر ان‌پی‌تی می‌تواند مورد توافق دائمی قرار گیرد، در حالی که درخواست‌های خارج از این معاهده باید برای دوره زمانی معین و به عنوان معیار اعتمادسازی اجرا شوند.

■ تمام طرفین مذاکره باید دست از کارشکنی بردارند ■

۴- **کنترل خرابکاران.** طرف آمریکائی تأکید کرده که ایران همکاری مفید در مذاکرات توافق اولیه نوامبر بوده است. به هر حال، همانطور که سوابق قبلی نشان داده است، دیگر اعضای 5+1 نیز توان زیادی برای تخریب روند مذاکرات دارند. در مذاکرات اوایل ماه نوامبر فرانسه تردیدهایی را درباره توافق بیان کرد. باید از عدم اتحاد بین اعضای 5+1 جلوگیری شود تا راه‌حلی بلندمدت بیابیم که برای تمام اعضای درگیر مفید باشد.

■ بهبود روابط ایران و آمریکا می‌تواند کلید حل مشکلات منطقه باشد ■

۵- **ارتقاء بیشتر روابط ایران و آمریکا.** پیشرفت اخیر در معضل هسته‌ای بهبود مجدد مناسبات بین آمریکا و ایران و خاتمه دهه‌ها دشمنی را ممکن ساخته است. نظرسنجی اخیر که به درخواست «روحانی» برای دانستن نظرات عمومی انجام شد نشان داد که 80 تا 90 درصد مخاطبان خواستار روابط بهتر ایران با آمریکا هستند. کاهش دشمنی بین آمریکا و ایران می‌تواند تأثیر سازنده‌ای بر اکثر مسائل مهم خاورمیانه -از امنیت سوریه، افغانستان و عراق، تا همکاری در جنگ علیه افراطی‌گری و تروریسم- داشته باشد. به هر حال، همچنان موانع مهمی بر سر راه عادی‌سازی روابط دوجانبه باقی است. توافق نهایی باید مورد تأیید کنگره قرار گیرد و به طور کلی مخالفان هرگونه توافق با ایران در داخل آمریکا بسیار زیاد هستند. ایران و آمریکا باید از دیپلماسی قوی‌تر در مسائل فراتر از مقوله هسته‌ای بهره گیرند تا بتوانند راه را برای رسیدن به راه‌حل نهایی هموار کنند.

■ تنها راه‌حل مشکل هسته‌ای ایران دیپلماسی است ■

توافق نوامبر بین ایران و 5+1 شامل شرایط برد-برد برای تمام طرفین درگیر است. این توافق نشان داد که تنها

دیپلماسی می‌تواند این بن‌بست را برطرف کند. رسیدن به توافق نهایی از طریق یک بسته جامع بر اساس پنج اصل بیان شده در بالا، وظیفه اصلی مذاکره‌کنندگان است. یک راه‌حل بلندمدت برای معضل هسته‌ای ایران می‌تواند راه را برای تعامل سازنده با ایران در منطقه و همکاری برای تحقق بخشیدن به ایده «خاورمیانه عاری از هرگونه سلاح کشتار جمعی» هموار سازد. این فرصت نباید از دست برود.

ج/ک/۱۶۳۵/۰۰۳۲۱/

پایان

بازنشر مقالات، گزارش‌ها و مطالب سایت اشراف با ذکر منبع بلامانع است

بعدی <

> قبلی

همه حقوق مادی و معنوی این پایگاه متعلق به مجتمع رسانه ای اطلس می باشد
پشتیبانی توسط هاست نگار

